

लक्ष्महाराष्ट्र

नाशिक, नंदुरबार, धुळे, जळगाव येथून एकाचवेली प्रकाशित.

► RNI No.MAHMAR/2019/79184

www.lakshamaharashtra.com

lakshamaha.dhule@gmail.com

lakshamaha.nsk@gmail.com

धुळे-नंदुरबार-नाशिक आवृत्ती

वर्ष ४ थे

अंक : ३२५ वा

बुधवार दि. २० सप्टेंबर २०२३

किंमत : २ रु.

पृष्ठे : ६

गणपती माझा नाघत आला..!

राज्यभरात गणरायाचे आगमन

बच्चे कंपनीला मोदकांचे आकर्षण

धुळे | प्रतिनिधि

गणेशोत्सवाला आजपासून (मंगळवार) धूमधडाकवाता प्रारंभ झाला आहे. राज्यभरात गणेशभक्तीनी पारंपारिक पद्धतीने वाजत गाजत आपल्या लाडक्या गणरायाला घरी आणले. घरेघरी बाप्पांची विधीवत पुजा या आणि प्राणप्रतिष्ठापना केली जात आहे. दरम्यान उत्सवानिमित राज्यातील सर्वच बाजारेरेत हार, फुले, मिठाई आदी साहित्यांसाठी नागरिकांची तुळूं गर्दी आहे.

समस्त गणेशभक्तीना ज्या दिवसाची अनेक दिवसांपासून ओढ लागली होती, अखेर तो दिवस आज उडाडला आहे. परिणामी, शहरासह जिल्हाभरात गणेशोत्सवाचा अभूतपूर्व उत्साह दिसून आला. 'गणपती बाप्पा मोरार...गणपतीचा जयजयकरार...' असा जयघोष सर्वत्र ऐक्याता मिळत असून चैतन्यमय वातावरणमुळे गणेशभक्तींचे प्रचंड उत्साह संचारात आहे. लाडक्या बाप्पांना घरी घेण्यात जाण्यासाठी सकाळ्यासूनच अवारंडाईदृश्यांमधीं मोठी गर्दी केली होती. पारंपारिक बाप्पांच्या निनादात, ढोल ताशांच्या गवरात, गुलाबाची उडथळण करत लाडक्या बाप्पांचे स्वागत केले जात आहे. 'श्रींची विधीवत प्राणप्रतिष्ठा करून दहा दिवस हा उत्सव सोहऱ्या चातलारा आहे. धुळे शहरातील संतोषी माता चौक, फुलवाला चौक, आग्रारोड, पारोळा चौकुली, दरम्यान चौक येथे मूर्ती विक्रीत्यानी स्टॉल लावले असून या ठिकाणी भक्तीचा मेत्रा फुलता आहे. मोठ्या गणेशमंडळांनी धूमधडाक्यात गणेशमर्तीची मिरवणूक काढल्याने वातावरणात प्रसन्नता, चैतन्य पसरलेले दिसून आले.

शहरात गणरायाचे वाजत-गाजत स्वागत

धुळे जिल्हात सुमेरे पाचव्याहून अधिक लहान-मोठ्या गणेशमंडळाकडून लाडक्या बाप्पांची प्रतिष्ठापणा करण्यात येणार आहे. सर्व गणेश मंडळांनी 'श्रींचे आगमन मोठ्या धूमधडाक्यात करण्याचे नियोजन केले आहे. पाचव्यापासूनच गणरायाच्या भव्य मूर्ती मंडपात दाखल होण्यास सुरवात झाली होती. अनेक मंडळांनी गणरायाची मिरवणूक काढून स्वागत केले. तर काही मंडळांनी आत सायंकाळी लाडक्या बाप्पांची वाजत-गाजत मिरवणूक काढून स्वागत करण्याचे नियोजन केले आहे. या मंडळांच्या वर्तीने आज गणरायाची विधीवत प्रतिष्ठापणा करण्यात येण्यात.

पोलिसांचा चोख बंदोबस्तु!

गणेशोत्सवादरम्यान कायदा व सुव्यवस्था अबाधित राखण्यासाठी जिल्हा पोलीस दलातील सकाळ्यासूनच चोख बंदोबस्तु तैनात करण्यात आला आहे. यात ११०० पोलीस, १५० पोलीस अधिकारी, गृहरक्षक दलाचे १०० जवान, राज राखाव योलीस दलाच्या दोन तुकड्या तैनात आहेत. शिवाय पुरुष व महिला स्वयंसेवकांचीही जिल्हाभरात बंदोबस्तासाठी नियुक्ती केली आहे.

मानाच्या खुनी गणपतीची मिरवणूक

जुने धुळे परिसरातील मानाचा खुनी गणपतीचे फुलानी सजावलेल्या पालखीत आगमन झाले. याळ-मृदुगांधी गजात नियालेल्या मिरवणूकीत भाविक सहभागी झाले होते. यावेळी मानाच्या खुनी गणपतीचे दर्शन घेण्यासाठी मोठी झुंबुड उडत होती. मिरवणूकीदरम्यान मानाच्या खुनी गणपतीवर फुलांची उधळण करण्यातआली. पारंपारिक पद्धतीने नियालेल्या बाप्पांची मिरवणूक लक्ष्यवेधी ठरले.

लाखोंची उलाडाल

गणेशाची प्रतिष्ठापणा करण्यासाठी घरेवरी तसेच गणेशमंडळांतूके गेल्या आठ दिवसांपासून सजावटीची तयारी केली जात होती. त्यासाठीची बाजारेपेट सजावटीच्या साहित्याने फुलाली होती. आकर्षक लाईर्टांग, मोत्याची माळ, विविध प्रकारचे हार, फुलझाडे, तोरण, गंगेरंगी पट्टे, पाईंडा पासून बनविलेले छाटेखानी मंडपे, थर्मापॉलीपासून बनविलेली मंदिरे, सिंहासन, देवेश्वर तयार करण्यासाठी लागण्याची विविध वस्तु डृच्या खरेदीनून लाखोंची उलाडाल झाली. याशिवाय पूजा साहित्य, नाळ, वस्त्र खरेदीनूनी मोठी उलाडाल झाली. यामुळे विक्रेत्यांनी समाधान व्यक्त केले.

चिमुकलांची मोठ्या भक्तीभावाने गणपतीची मूर्ती घरी घेऊन जाताना त्याच्या चेहर्यावर उत्साह झालकत होता.

बाप्पा पावल्याचे समाधान

लाडक्या बाप्पाचे वाजत-गाजत आगमन व्हावे, अशी अनेकांची इच्छा होती. परंतु, आज डफ, ढोल, ताशा वाजविणायाची मोठी टंचाई होती. पाच पाऊल चालत जाण्यासाठीही ५०१, ११०१, २१०१ असा भाव बघायला मिळाला. अनेकांची इच्छा असूनही वाजंत्रीवाले उपलब्ध होते नव्हते. एकंदरीत वाजंत्रीवाल्यांची आज चांगलीच चांदी झाली. त्यापुढे बाप्पा पावल्याचे समाधान वाजंत्रीवाल्यांच्या चेहर्यावर झालकत होते.

महिला आरक्षण विधेयक सादर; एकमताने विधेयक मंजूर करा, पंतप्रधान मोर्दीचे आवाहन

नवी दिल्ली | प्रतिनिधि

लोकसभेत सादर करण्याची आलेले महिला आरक्षण विधेयक राज्यसभेत सादर होईल तेहा सभागृहाने असताने विधेयक मंजूर करावे, असे आवाहन पंतप्रधान मोर्दी यांनी केले. संसदेचे वरिष्ठ सभागृह राज्यसभेत पंतप्रधान मोर्दी यांनी हे आवाहन केले. आपल्या भाषणात पंतप्रधान मोर्दी यांनी मंगळवारी जी-२०, महिला आरक्षण विधेयक, देशाची नवीन आणि जुनी संसद इमारतीसह असेक

महिला आरक्षण विधेयकावाबत पंतप्रधान मोर्दी की, लोकसभेत महिला आरक्षण विधेयक सादर करण्यात आले आहे. हे विधेयक महिला आरक्षण विधेयकावाबत पंतप्रधान मोर्दी यांनी मंगळवारी जी-२०, महिला आरक्षण विधेयक, देशाची नवीन आणि जुनी संसद इमारतीसह असेक

पंतप्रधान मोर्दी यांनी म्हटले की, लेवा महिला आरक्षण विधेयक राज्यसभेत सादर होईल, तेहा त्यावर एकमताने निर्णय घेण्या आवाहन आहे. आमी मुर्तीसाठीची विधेयकावाबत पंतप्रधान मोर्दी यांनी मंगळवारी जी-२०, महिला आरक्षण विधेयक, देशाची नवीन आणि जुनी संसद इमारतीसह असेक

पंतप्रधान मोर्दी यांनी म्हटले की, लेवा महिला आरक्षण विधेयक राज्यसभेत सादर होईल, तेहा त्यावर एकमताने निर्णय घेण्या आवाहन आहे. आमी मुर्तीसाठीची विधेयकावाबत पंतप्रधान मोर्दी यांनी मंगळवारी जी-२०, महिला आरक्षण विधेयक, देशाची नवीन आणि जुनी संसद इमारतीसह असेक

पंतप्रधान मोर्दी यांनी म्हटले की, लेवा महिला आरक्षण विधेयक राज्यसभेत सादर होईल, तेहा त्यावर एकमताने निर्णय घेण्या आवाहन आहे. आमी मुर्तीसाठीची विधेयकावाबत पंतप्रधान मोर्दी यांनी मंगळवारी जी-२०, महिला आरक्षण विधेयक, देशाची नवीन आणि जुनी संसद इमारतीसह असेक

पंतप्रधान मोर्दी यांनी म्हटले की, लेवा महिला आरक्षण विधेयक राज्यसभेत सादर होईल, तेहा त्यावर एकमताने निर्णय घेण्या आवाहन आहे. आमी मुर्तीसाठीची विधेयकावाबत पंतप्रधान मोर्दी यांनी मंगळवारी जी-२०, महिला आरक्षण विधेयक, देशाची नवीन आणि जुनी संसद इमारतीसह असेक

पंतप्रधान मोर्दी यांनी म्हटले की, लेवा महिला आरक्षण विधेयक राज्यसभेत सादर होईल, तेहा त्यावर एकमताने निर्णय घेण्या आवाहन आहे. आमी मुर्तीसाठीची विधेयकावाबत पंतप्रधान मोर्दी यांनी मंगळवारी जी-२०, महिला आरक्षण विधेयक, देशाची नवीन आणि जुनी संसद इमारतीसह असेक

पंतप्रधान मोर्दी यांनी म्हटले की, लेवा महिला आरक्षण विधेयक राज्यसभेत सादर होईल, तेहा त्यावर एकमताने निर्णय घेण्या आवाहन आहे. आमी मुर्तीसाठीची विधेयकावाबत पंतप्रधान मोर्दी यांनी मंगळवारी जी-२०, महिला आरक्षण विधेयक, देशाची नवीन आणि जुनी संसद इमारतीसह असेक

पंतप्रधान मोर्दी यांनी म्हटले की, लेवा महिला आरक्षण विधेयक राज्यसभेत सादर होईल, तेहा त्यावर एकमताने निर्णय घेण्या आवाहन आहे. आमी मुर्तीसाठीची विधेयकावाबत पंतप्रधान मोर्दी यांनी मंगळवारी जी-२०, महिला आरक्षण विधेयक, देशाची नवीन आणि जुनी संसद इमारतीसह असेक

पंतप्रधान मोर्दी यांनी म्हटले की, लेवा महिला आरक्षण विधेयक राज्यसभेत सादर होईल, तेह

आले गणराया... रंगी नाचतो...

महाराष्ट्राची तीन देवते आहेत. एक म्हणजे छप्रती शिवाजी महाराज, दुसरे पंढरीचे विट्ठराया आणि तिसरा अर्थातच महाराष्ट्राचे आराध्यदैवत श्रीगणेश. यांपैकी गणेशाचे आगमन आज होत आहे. श्री गणरायाची महती सर्वांना वेगळी सांगण्याची गरज नाही. भारतात काय पण जगात असा एकही देव नाही की, ज्याचा उत्सव तब्बल दहा दिवस चालतो. इतका प्रदीर्घ काळ उत्सव चालाणारे हेच एकमेव दैवत. हिंदू धर्मात गणेशाला प्रथम वंदनाचे स्थान दिले आहे. हिंदूचे कोणतेही उपक्रम हे गणेशाला वंदन केल्याशिवाय सुरु होत नाहीत. गणेशाचे अधिष्ठान असल्याशिवाय ते चांगले पार पडतील, असे कुणा सच्च्या हिंदूला वाटत नाही. साच्या शक्तिशाली दैवतांनीही गणेशाला अग्रक्रम देऊन त्याचा गौरव केला आहे. ‘आधी वंदू तुज मोरया’ असे महटल्याशिवाय आपल्याकडे कोणताही कार्यक्रम सुरुच होत नाही. गणेशाची महती वेगळी ती आणखी काय सांगायची. गणेशोत्सव म्हणजे मूर्तिमंत चैतन्य. चैतन्याने भारतलेला हा उत्सव सर्व भारतवर्षात साजरा केला जातो. गणेश देवता ही निरलस आहे आणि तिला गरिबी, श्रीमंती, काळा की गोरा वगैरे कोणताही खेदभाव नाही. सारेच गणेशोत्सव साजरा करतात. गरिबातील गरीब असो की धनाढ्य उद्योगपती, गणेशोत्सव सारख्याच भक्तिभावाने साजरा करतात. दहा दिवस सारा भारत नुसता चैतन्याने ओसंदून वाहत असतो. गणेशोत्सव म्हणजे केवळ आनंदाचा उत्सव असतो. कोकणात तर हा उत्सव फारच थाटामाटात साजरा केला जातो. देशावर म्हणजे घाटावर तो तितक्याच उत्साहाने साजरा केला जातो.

गणेशाचे अधिष्ठान हे अत्यंत पूज्य मानले जाते. गणेश ही काही उग्र देवता नव्हे. शंकर महादेव ही उग्र देवता मानली जाते. तसे गणेशाचे नाही. तो अगदी साधारी ही आहे आणि प्रसंगी अगदी भक्ताची परिस्थिती पाहून जे काही असेल, ते गोड मानून घेणाराही आहे. म्हणूनच तर सामान्यांना तो आपला वाटतो. गणेश म्हणजे आपल्यातीलच एक वाटणारी देवता आहे. गणेश लोकप्रिय होण्याचे हेच एक कारण आहे. गणेशोत्सव लोकमान्य टिळकांनी सुरु करून ब्रिटिशांविरोधात जनजागृती केली, हे आता साम्यांना ठाऊक असते. नंतर त्या गणेशोत्सवात अनेक विकृतीही शिरल्या आणि उत्सवाला पूर्वीचे शुद्ध स्वरूप राहिले नाही, हेही साम्यांना ठाऊक असते, पण तो आपला विषय नाही. गणेश आणि सामान्यजन यांच्यात एक सामाजिक नाते निर्माण झाले आहे, तसे ते दुसऱ्या कोणत्याही देवतेशी निर्माण झालेले नाही. गणेशाचे अधिष्ठान हे

स्वराज्यालाही होते. म्हणून छत्रपती शिवारायांनी स्वराज्याचे तोरण बांधताना गणेशाचीच पूजा केली होती. गणेश ही देवता सर्व वर्गांची, सर्व जातींची आणि सर्व वर्णांची आहे. विशिष्ट वर्गाने त्याची पूजा केली आहे, असे कधीच झाले नाही. कोणतेही कार्य सुरु करायचे असले म्हणजे गणेशाचे अधिष्ठान ठेवले जाते. त्याची पूजा करून तक कोणतेही कार्य सुरु केले जाते. हा मान गणेश देवतेला दिला जातो. बाकी कोणत्याही देवतेला हा मान नाही.

दहा दिवस चालतो, म्हणून दहा दिवस आर्थिक स्थिती चैतन्यशाली असते. दहा दिवस अर्थव्यवस्था चैतन्यशाली असते, त्यामुळे व्यवसाय जोरात चालतो. मंडपवाले, धनिक्षेपक, हॉटेलवाले, केटरस, मंदिरांतील रोषणाई करणारे वगैरे लहान व्यावसायिकांना या दहा दिवसांत चांगला रोजगार मिळतो. अर्थव्यवस्थेत चैतन्य आलेले असते ते हेच. कोणताही सण इतके चैतन्य महाराष्ट्रात आणत नाही. गणेशोत्सव हा महाराष्ट्रासाठी नवीन उमेद, उत्साह आणि अर्थव्यवस्था घेऊन येतो. निवडणूक आणि गणेशोत्सव हेच दोन विषय असे आहेत की, देशात त्यांच्यामुळे अर्थव्यवस्थेला चैतन्य येते. सारी विक्री वाढलेली असते आणि व्यावसायिकांची चांदी झालेली असते. गणेशाचे धार्मिक, अध्यात्मिक आणि ऐतिहासिक महत्त्व आहेच, तसे ते आर्थिकही आहे. असा सर्वांगपरिपूर्ण असा हा उत्सव असतो. माणूस कुणीही असो, तो गणेशोत्सव साजरा करणारच. त्याला अपवाद नाही. जिकडे-तिकडे गणेशाचे चैतन्याने भारलेले वातावरण असते. महाराष्ट्रात तर गणेशमूर्ती कितीतरी उंच असतात आणि त्यांच्या बनवणाऱ्यांनाही चांगले दिवस आलेले असतात. रायगड जिल्ह्यात हजारो लोक गणेशमूर्ती बनवून आपली उपजीविका चालवतात. पेणच्या मूर्ती तर आता परदेशांती जातात, हा किस्सा जुना झाला. त्यात नावीन्य असे काही राहिले नाही.

खानदेशातील अनमोल हिरे कॉ. शरद पाटील आणि महाराजा स्याजीराव

सयाजीराव महाराजांनी १९०६ ते १९१० या चार वर्षासाठी श्रीधरवङ्कटेश केतकर यांना अमेरिकेतील जातीवरच्या संशोधनासाठी शिष्यवृत्ती दिली. या शिष्यवृत्तीच्या जोरावर केतकरांनी सादर केलेल्या 'द हिस्ट्री ऑफ कास्ट इन इंडिया' या प्रबंधाला १९११ मध्ये अमेरिकेतील कोर्नेल विद्यापीठाने पीएच.डी. ही सर्वोच्च पदवी प्रदान केली. जातीवरचा हा जगातील पहिला पीएच.डी. प्रबंध सयाजीरावांच्या मदतीमुळे तयार होऊ शकला. जगातील विविध धर्मांचा तुलनात्मक अभ्यास करण्यासाठी सयाजीरावांनी १ ऑगस्ट १९१६ रोजी बोडोदा कॉलेजमध्ये तत्वज्ञान आणि तुलनात्मक धर्म अभ्यासाचे अध्यासन सुरू केले. अध्यासनाचे प्रमुख म्हणून केंब्रिज विद्यापीठातील या विषयाचे विद्वान प्रा.ए.जे. विजैरी यांची नेमणूक केली. अशा प्रकारचे हे भारतातील पहिले आणि शेवटचे अध्यासन होते.

सयाजीरावांच्या सूचनेवरून व प्रेरणेने पंडित सातवळेकर यांनी लिहिलेला 'स्पर्शास्पर्श' ग्रंथ १९११ मध्ये प्रकाशित झाला. हा ग्रंथ सयाजीरावांच्या आज्ञेवरून आणि आश्रयाने दामोदर सावळाराम यंदे यांनी प्रकाशित केला होता. १९२८ मध्ये बडोदा संस्थानकडून प्रकाशित करण्यात आलेला '- ऋषीरीष उर्रीशी, ढीललशी रपव ठरलशी खप ढहश इरोवर डीरंगेश' हा ग्रंथदेखील सयाजीरावांच्या जात साक्षरतेच्या प्रयत्नांचाच भाग होता. महाराजांनी १९२८ मध्ये ढब्बखिएड उ-डब्बएड जक्र इजचइ-ध या पुस्तकाचे गोविंद मंगेश कालेलकर यांनी केलेले 'मुंबई इलाख्यातील जाती' हे मराठी भाषांतर श्री सयाजी साहित्यमालेत प्रकाशित करण्यात आले.

केंद्रस्थानी होता, त्यावेळी या प्रश्नासोबतच 'अस्पृश्यता निवारण' हा विषय हाताळणारे सयाजीराव महाराज पहिले प्रशासक होते. डॉ. अंबेडकरांच्या १९३६ मध्यील '-पपळहळश्रींछेप जप उरींशी' या जगप्रसिद्ध भाषण-निर्बंधाची पूर्वतयारी ठरणार सयाजीरावांचा 'दहश ऊर्णाशीशव उश्रींशी' हा ऐतिहासिक इंग्रजी निबंध १९०९ मध्ये 'खपवरप्रप शर्णीळू' या मासिकाच्या डिसेंबरच्या अंकात प्रसिद्ध झाला होता. हा लेख म्हणजे आधुनिक भारतातील अस्पृश्यता निर्मूलनाचा पायाभूत दस्तऐवज आणि समतावादी जातीय ऐक्याचा जाहीरनामाच आहे.

प्रकाशना नवीकूराचा याका वर्ताला. यूरोप नाने उत्तरवृत्तरात्मा आणि स्वरूप यावर प्रकाश टाकतो. तर तिसरा भाग या प्रश्नाच्या सोडवण्णीकूचे उपाय आणि गरज अधोरेखित करतो. फ्रान्स, इंग्लंड, अमेरिका, जपान, ऑस्ट्रेलिया, दक्षिण आफ्रिका यासारख्या देशातील सामाजिक विषमतेचे संदर्भ या निबध्नात आढळतात. भारतीय धर्मशास्त्राच्या चर्चेवरोबरच विविध संस्कृत ग्रंथ आणि मध्ययुगीन संत, आधुनिक काळातील अस्पृश्योद्घाराचे कार्य करण्यार्था विविध सुधारणा चलवली यांचा आढावा नेमकेपणाने घेतला आहे. १९०९ मध्ये वयाच्या ४६ व्या वर्षी सयाजीरावांनी समाजशास्त्रीय दृष्टीकोनातून लिहिलेला हा लेख जातीच्या प्रश्नाचे महाराजांचे वैज्ञानिक आकलन

स्पष्ट करणारा होता. या निबंधात वर्णव्यवस्थेचा अंत करणारे गौतम बुद्धसुद्धा अस्पृश्यता नष्ट करण्याच्या प्रयत्नात कसे अपुरे ठरतात याची सयाजीरावांनी केलेली चर्चा पुरातत्वशास्त्र आणि प्राच्यविद्या बाल्यवस्थेत असतानाच्या पाश्वर्भूमीकर वैशिष्ट्यपूर्ण ठरते.

सयाजीराव महाराजांनी समतावादी समाजनिर्मीतीसाठी बौद्ध

तत्वज्ञानाता राजाश्रय दिला. परंतु संपूर्ण आयुष्यात त्यांनी हिंदू

बौद्ध किंवा अन्य कोणत्याही धर्माशी अधिकृतपण स्वतःला जोड्हन घेतले नाही. परंतु बुद्धाची धर्मविषयक वैज्ञानिक दृष्टी मात्र आयुष्यभर जोपासली. असेच काहीसे धोरण कॉ. शरद पाटलांनी आयुष्यभर जोपासले. कॉ. शरद पाटील म्हणत, मी बुद्धाचा अनुयायी असलो तरी बौद्ध नाही. कॉ. शरद पाटील बुद्धाला जगातील सर्वात मोठा माणूस मानत होते. सुरुवातीला त्यांच्या अभ्यासिकेत बुद्ध, कार्ल मार्क्स, फुले, आंबेडकर यांचे फोटो होते. मात्र जीवनाच्या उत्तराधारी बुद्ध, कार्ल मार्क्स आणि दिग्ग्यांग यांचेच फोटो त्यांनी अभ्यासिकेत ठेवले होते. सयाजीरावांच्या अभ्यासाच्या टेबलवर बुद्धाची मूर्ती होती. हा विलक्षण ‘योगायोग’ आपल्याला थक करून साडतो.

देत असून जातीव्यवस्था अंतासाठी बुद्धोत्तर असंग, वसुबंधू, दिग्ग्राम, धर्मकीर्तीं व अश्वघोष यांचे तत्वज्ञान स्वीकारण्याची गरज असल्याची क्रांतिकारक मांडणी कॉ. शरद पाटलांनी केली. या महायान तत्वज्ञानाच्या आधारे त्यांनी 'सौत्रांतिक मार्क्सवाद' हे तत्वज्ञान आणि 'जाणीवनेणीवेचे प्रमाणशास्त्र' ही अभ्यासपद्धती विकसित केली. कॉ. शरद पाटलांच्या या तत्वज्ञानात्मक मांडणीला पूरक ठरणारे बौद्धिक कार्य सयाजीराव महाराजांनी बिनोयतोष भट्टाचार्य यांच्या माध्यमातृन बडोद्यात आधीच करून ठेवले होते. बौद्ध धर्मातील

नाभिकालू बडोद्यात जाणवा न उकरा होता. याच्या कमातीत
तंत्र संप्रदायावारील अधिकारी पंडित म्हणून जगविख्यात असलेले
बिनोयतोष भट्टाचार्य १९२४ ते १९५२ या
काळात सुरुवातीला ३ वर्षे प्राच्यविद्या संस्थेच्या
‘गायकवाड ओरिएंटल सिरीज’चे संपादक व
नंतर बडोद्याच्या प्राच्यविद्या संस्थेचे संचालक
म्हणून एकूण २८ वर्षे कार्यरत होते. ‘बडोद्याचे भट्टाचार्य’ म्हणून
जगभर आल्याल्या जाणाऱ्या बिनोयतोष यांच्या विद्वत्तेचा सन्मान
म्हणून महाराजांनी त्यांना ‘राजरत्न’ व ‘ज्ञानज्योती’ या पदव्या दिल्या
होत्या. भट्टाचार्य यांनी ब्राह्मणी, जैन आणि बौद्ध धर्माच्या तुलनात्मक

कलार समाजाच्या पारंपारिक(म गांभीर्याने वि

देवदत्त कदम, वारणानगा

मो. ८६९८६६८८०९

कलार समाजाच्या पारपारिक(मद्य) व्यवसायाचा सुध्दा सरकारने गांभीर्याने विचार करावा

समाज हा मुळातच आदिवासी आणि मागासलेला समाज आहे. त्यामुळे आपल्या पारंपारिक मद्य व्यवसायाच्या माध्यमातून आपल्या परिवारांची उपजिविका करीत असे. परंतु स्वतंत्र पुरुकाळात भारतातील प्रत्येक समाजाने स्वतंत्र मिळवण्यासाठी कठोर परिश्रम व आपापल्या पद्धतीने प्रयत्न केले. कलार समाजाचा व्यवसाय मद्य बनवून विकने हा होता यावरच समाजबांधवांची उपजिविका होती. परंतु स्वतंत्र आंदोलनात दारूचा (मद्याचा) विपरीत परिणाम होवू नये. यासाठी महात्मा गांधींनी २४ में १९३४ रोजी कलार समाजबांधवांना आग्रह केला की आपल्याला स्वातंत्र पाहिजे असेल स्वतंत्र मिळेपर्यंत आपल्या पारंपारिक व्यवसायाचा त्याग करावा लागेल. कारण याचा आंदोलकांवर विपरीत परिणाम होवू शकतो

असे मला वाटे. पुर्वी महात्मा गांधींचा आदेश म्हणजे लक्षणे रेखा होती त्यामुळे समाज बांधवांनी महात्मा गांधींना मृत्युं की तुर्ही फक्त आम्हाला आदेश द्यावा तुमच्या आदेशाचे पुर्णपणे पालन करावा असे आमर्हानंतर होईल. तुमचा आदेश म्हणजे देशाचा आदेश असे आमर्हानंतर होती. स्वतंत्र मिळाल्यानंतर कलार समाजाने आपला व्यवसाय अत्यंत लाभदायक असे राजकीय पुढाऱ्याच्या व पुंजीपतींच्या लक्षात आले. आणि कलार समाजाच्या पारंपारिक व्यवसायावर कुर्हाबी चालवीली व तेव्हापासून लायन्स (परवाना) पद्धर्दत अमलात आली आणि स्वातंत्र्यानंतर कलार समाजाच्या व्यवसायाचे राजकारण झाले.

[Home](#) | [About Us](#) | [Services](#) | [Contact Us](#)

शब्दकोडे-१८३

शब्दकोडे १८२ चे उत्तर

असेल तर हा देखील सुड्हीचा दिवस ५५. चांदोबाची सुड्ही! ५८. दागदागिने ६०. फार, खूप ६२. प्राप्ती, आवक ६५. घाव, प्रहर ६७. सोने ६८. उणीच पण न भासणारी ६९. राज्य ७१. ज्वला. दाह	६२.लचांड ६३.देशी ६४.नम ६६.नस ६७.कडा

हे मराठी दैनिक मालक विजय आत्माराम ठाकरे यांनी मुद्रक-प्रकाशक-संपादक- चंद्रशेखर आत्माराम पाटील यांच्या पार्वती प्रिंटर्स-२, ई ११५/३, एम.आय.डी.सी., अवधान, धुळे (एम-५) येथे छापून, लक्ष महाराष्ट्र कार्यालय, बॉम्बे लॉज बिल्डिंग, पहिला मजला, आग्रारोड धुळे येथून प्रकाशित केले.
‘लक्ष महाराष्ट्र’ नाशिक कार्यालय -फॅलॅट नं.१०, गंगा अपार्टमेंट, बोहरा पार्क, गंगापूर रोड, नाशिक-४२२००२ मध्यवर्ती कार्यालय- बॉम्बे लॉज बिल्डिंग, दौलत म्युजिक सेंटरच्यावरती, पहिला मजला, आग्रारोड, धुळे. मो.९६६४३२५५५५ फोन नं. ०२५६२-३५६५७४.

न्यूज कॉलम

धुळे शहरासह थाळनेर गावातून मोटारसायकल लांबवली

धुळे । शहरातील गळी क्रमाक पाचमधून चंद्रशेखर नारायण ऊजुराथी यांची मोटारसायकल (एमएच १८, बीजे २५९५) रात्रीनं चोरांनी लांबवली. तसेच शिरपूर तालुक्यातील होळगांवें येथून जाकरॅ कादर खाटीक यांची मोटारसायकल (एमएच १८, बीजे ३२११) चोरीस गेली. दोघा घटनांवदल आज्ञादगर थाळनेर पोलास ठाण्यात गुन्हा दाखल केला.

पिंपळाडेवी विद्यालयात हिंदी दिन साजरा

धुळे । शहरातील मोहाडी उपग्राहातील श्री पिंपळाडेवी माध्यमिक व उच्च माध्यमिक विद्यालयात हिंदी दिन मुख्याध्यापक अर. व्ही. पाटील यांच्या मार्गदर्शनाने उत्साहात साजरा करण्यात आला. अध्यक्षस्थानी उपमुख्याध्यापक के. आर. सावंत होते. ऐरेण शिंदे व पियुषा पवार या विद्यार्थिनीं आपली मनोगते व्यक्त केली. कायंक्रमांप्रसंगी पर्यवेक्षक एस. एस. पाटील, ए. बी. बोसे, डी. ए. देवरे, श्रीमती जे. सी. पवार, सर्व शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी उपस्थित होते.

तापी नदीच्या बँक वॉटर मुळे अनेक गावात पिकांचे मोठे नुकसान

नुकसान भरपाई मिळवून देण्यासाठी प्रयत्नशील : आ. काशिराम पावरा

शिरपूर । प्रतिनिधी

तापी नदीच्या बँक वॉटर मुळे तालुक्यातील अनेक गावांमध्ये शेतकरी बाधावाचे पिकांचे मोठे नुकसान झाले असून पंचनामे कण्याचे आदेश दिले आहेत. तसेच तापांने नुकसान भरपाई मिळवून देण्यासाठी प्रयत्नशील असल्याचे आमदार काशिराम पावरा.

शिरपूर तालुक्यातील पिंप्री शिवारात तसेच तालुक्यातील अनेक गावांमध्ये, शेती शिवारात १६ सप्टेंबर २०२३ रोजी मध्यारात्रीपून अतिवृद्धी व हातनून धरणाचे पाणी सोडल्याने तापी नदीतील पाण्यात प्रचंड मोठी वाढ झाली. तसेच बँक वॉटर चे पाणी वाढल्याने तापी काठावरीले शेत शिवारात सुमारे पाच ते दहा फूट पाणी २४ तास पेशे जास्त काळ साचून राहिले. १७ सप्टेंबर २०२३ च्या मध्यारात्रीपून तापी काठावरील अनेक गावांमधील शेतात मोठांची

प्रमाणात पाणी साचले होते. त्यामुळे पिकांचे मोठांची प्रमाणात नुकसान झाले असून पिंप्री येथील अनेक शेतकरी, ग्रामस्थ यांची शिरपूर तालुक्याचे आमदार काशिराम पावरा, प्रांतीधिकारी प्रमोद भारपे, तहसीलदार महेंद्र माळी यांची येथे घेऊन देऊन शासनाकडून नुकसान भरपाई मिळवून देण्याची मागणी केली आहे.

यापूर्वीच शिरपूर तालुक्याचे आमदार काशिराम पावरा यांनी तहसीलदार महेंद्र माळी यांच्याशी संपर्क साधून अधिकारी, प्रमोद पाटील, ग्रामपंचायत सदस्य

कर्मचारी, तलाटी, सर्कल, कुणी अधिकारी, पिक विमा संबंधी अधिकारी यांना पंचनामे करून नुकसान भरपाई मिळवून अहवाल सादर करण्याचे आदेश दिले. शिरपूर आमदार काशिराम पावरा यांना निवेदन देऊन शासनाकडून महेंद्रसिंग सिसोदिया, पंचायत समिती सदस्य विजय खैराना, माजी सरांच संजय धनगर, पोलीस पाटील जयपालसिंह गिरासे, माजी उपसरपंच किशोर पाटील, ग्रामपंचायत सदस्य

मोज राजपूत, रितेश राजपूत, लालसिंग धनगर, जिंतेंद्र पवार, महेंद्रसिंग गिरासे, केशव कोळी, प्रल्हाद राजपूत, आर. डी. पाटील, प्रवीण राजपूत, उत्तम कोळी, सावन फिल, सखुबाई फिल, बबांगाई कोळी, निलाई बाई कोळी, भागबाई होलर, सिंधुबाई सोमा, भिकी कोळी, नवनाश राजपूत, मनोज धनगर, अशोक धनगर, नामदेव खैराना, गोलसिंग राजपूत, योगेश राजपूत, मधूर गिरासे, हिंतेंद्र पवार, योगेंद्र गिरासे, शेतकरी चंद्रब उपस्थित होते.

मुली खो - खो पंढरी तडफदर कामगिरी बजावली; व स्पृहेत प्रयत्न क्रमाक पटकावला. यात्रव त्यांच्या संघाची आगामी जिल्हा पातळी रसंग होण्याचा शालेय खोलेज दोंडाईचा योगी - खो संघ दिन ११ सप्टेंबर २०२३ रोजी तालुका काशिराम पावरा यांनी खोलेज दोंडाईचा योगी - खो संघेत त सहभागी झाला होता. सदरची स्पृही क्रीडा व युवक सेवा पावरा, पूजा चौरै, नम्रता पावरा, अनुका पावरा, आरती महाले, जानवी पावरा, मनिषा पावरा, धुळे यांचे तर्फे विकास विद्यालय नरडाणा येथे संप्रत्र झाली. सदर स्पृहेत हस्ती स्कूल

हस्ती स्कूल क्रीडा विभाग प्रमुख प्रकाश खडेराय, जिंतेंद्र सुरावाडे व खो - खो प्रशिक्षक हमराज भारपे यांचे मार्गदर्शन लाभले. तर शालेय समिती चे असरन कैलाप समिती चे असर आहे. खो पटू डॉ. अनंद पवार तसेच प्राचार्य खो आहे. खो पटू डॉ. अनंद पवार तसेच प्राचार्य हरिकृष्णन निमास यांनी कौतुक केले हस्ती स्कूल दरवर्षी नियमितपणे अशा स्वरूपाच्या विविध शालेय क्रीडा स्पृहामध्ये आपाचा विद्यार्थ्यांना सहभागी होण्यास प्रेरित करते. याद्वारा विद्यार्थ्यांच्या अंगी असलेल्या सुप्रतीक क्रीडा कौतुकल्यांचा विकास साधला जातो.

अंड.मोरे यांची सहा.सरकारी अभियोक्ता पदावर निवड

धुळे । प्रतिनिधी

झाल्यामुळे ते मुलाखत परीक्षेसाठी पात्र ठरले.

महाराष्ट्र राज्य लोकसेवा आयोगामधील सरकारी अभियोक्ता पद वर्ग १ ची परीक्षा २०२२ मध्ये झाली होती. सदर एमपीएससीया परीक्षेका रिस्लिट नुकसाच

आंबेडकर विधी एल. एल. बी झाले. अंडब्ल्यूकेट म्हणून त्यांनी २०१९ मध्ये धुळे जिल्हा न्यायालयात प्रिंटिस्टस मुरुरे एकक्रित चांगले गुण संपादित केल्यामुळे ते एमपीएससी परीक्षा होण्यात त्यांची अंतिम सिलेक्शन यादीमध्ये घेऊन दिली आहे. अंड.योगेश पाटील यांचं

मोरे यांचा सर्वसामान्य कुटुंबांमध्ये जन्म झालेला आहे. त्यांचे प्राथमिक शिक्षण गिंदेडिया प्राथमिक विद्यामंदिर, धुळे तसेच माध्यमिक शिक्षण सातपुडा हायस्कूल, धुळे येथे झाले. गांगामाई कला आणि वाणिज्य महाविद्यालय, नगांव, ता.जि.धुळे येथून एम. ए. उर्जी निवडून लेली रोजी परीक्षेमध्ये चांगल्या गुणांनी उत्तीर्ण झाले. कायद्याचे शिक्षण डॉ बाबासाहेब

आंबेडकर विधी एल. एल. बी झाले. अंडब्ल्यूकेट म्हणून त्यांनी २०१९ मध्ये धुळे जिल्हा न्यायालयात प्रिंटिस्टस मुरुरे एकक्रित चांगले गुण संपादित केल्यामुळे ते एमपीएससी परीक्षा होण्यात त्यांची अंतिम सिलेक्शन यादीमध्ये घेऊन दिली आहे. अंड.योगेश पाटील यांचं

मोरे यांचा सर्वसामान्य कुटुंबांमध्ये जन्म झालेला आहे. त्यांचे प्राथमिक

शिक्षण गिंदेडिया प्राथमिक विद्यामंदिर, धुळे तसेच माध्यमिक शिक्षण सातपुडा हायस्कूल, धुळे येथे झाले. गांगामाई कला आणि वाणिज्य महाविद्यालय, नगांव, ता.जि.धुळे येथून एम. ए. उर्जी निवडून लेली रोजी परीक्षेमध्ये चांगल्या गुणांनी उत्तीर्ण झाले. कायद्याचे शिक्षण डॉ बाबासाहेब

आंबेडकर विधी एल. एल. बी झाले. अंडब्ल्यूकेट म्हणून त्यांनी २०१९ मध्ये धुळे जिल्हा न्यायालयात प्रिंटिस्टस मुरुरे एकक्रित चांगले गुण संपादित केल्यामुळे ते एमपीएससी परीक्षा होण्यात त्यांची अंतिम सिलेक्शन यादीमध्ये घेऊन दिली आहे. अंड.योगेश पाटील यांचं

मोरे यांचा सर्वसामान्य कुटुंबांमध्ये जन्म झालेला आहे. त्यांचे प्राथमिक

शिक्षण गिंदेडिया प्राथमिक विद्यामंदिर, धुळे तसेच माध्यमिक शिक्षण सातपुडा हायस्कूल, धुळे येथे झाले. गांगामाई कला आणि वाणिज्य महाविद्यालय, नगांव, ता.जि.धुळे येथून एम. ए. उर्जी निवडून लेली रोजी परीक्षेमध्ये चांगल्या गुणांनी उत्तीर्ण झाले. कायद्याचे शिक्षण डॉ बाबासाहेब

आंबेडकर विधी एल. एल. बी झाले. अंडब्ल्यूकेट म्हणून त्यांनी २०१९ मध्ये धुळे जिल्हा न्यायालयात प्रिंटिस्टस मुरुरे एकक्रित चांगले गुण संपादित केल्यामुळे ते एमपीएससी परीक्षा होण्यात त्यांची अंतिम सिलेक्शन यादीमध्ये घेऊन दिली आहे. अंड.योगेश पाटील यांचं

मोरे यांचा सर्वसामान्य कुटुंबांमध्ये जन्म झालेला आहे. त्यांचे प्राथमिक

शिक्षण गिंदेडिया प्राथमिक विद्यामंदिर, धुळे तसेच माध्यमिक शिक्षण सातपुडा हायस्कूल, धुळे येथे झाले. गांगामाई कला आणि वाणिज्य महाविद्यालय, नगांव, ता.जि.धुळे येथून एम. ए. उर्जी निवडून लेली रोजी परीक्षेमध्ये चांगल्या गुणांनी उत्तीर्ण झाले. कायद्याचे शिक्षण डॉ बाबासाहेब

आंबेडकर विधी एल. एल. बी झाले. अंडब्ल्यूकेट म्हणून त्यांनी २०१९ मध्ये धुळे जिल्हा न्यायालयात प्रिंटिस्टस मुरुरे एकक्रित चांगले गुण संपादित केल्यामुळे ते एमपीएससी परीक्षा होण्यात त्यांची अंतिम सिलेक्शन यादीमध्ये घेऊन दिली आहे. अंड.योगेश पाटील यांचं

मोरे यांचा सर्वसामान्य कुटुंबांमध्ये जन्म झालेला आहे. त्यांचे प्राथमिक

दैनिक

लक्ष्मी महाराष्ट्र

५

बुधवार, दि. २० सप्टेंबर २०२३

धुळ्यात धुमधडाक्यात बाप्पाचे स्वागत

बाजारपेठ गजबजली; सर्वत्र चैतन्याचे वातावरण

धुळे | सकाळपासूनच

गणेशमूर्ती आणि पूजेच्या साहित्य खरेदीसाठी दिवसभर शहरातील बाजारपेठेत झुंबड उडाली होती. आग्रा रोड, फुलवाला चौक, साक्री रोड तसेच मंडळांच्या कार्यकर्त्यांनी गणेशमूर्ती नेण्यासाठी ट्रॅक्टर, ट्रक, टेम्पो आदी वाहनांतून बाजारात आले होते. अनेक मंडळांनी साऊंड सिस्टीमसह आकर्षक सजावट करून मिरवणुक काढल्या. तृतीयपंथीयांनी देखील गणेशमूर्तीची वाजत-गाजत मिरवणूक काढली. श्री गणेश मुर्तीची स्थापना झाल्यानंतर विधिवत पूजन करण्यात आले. त्यानंतर आरतीही करण्यात आली. एकविस मोदकांचा नैवेद्य गणरायाला अर्पण करण्यात आला. त्यानंतर सर्वांनी नैवेद्य प्रसाद म्हणून ग्रहण केला. प्रत्येक घरात पारंपरिक पद्धतीने तसेच प्रत्येकाच्या रुढीनुसार दीड, पाच, सात, नऊ, अकरा दिवस असा गणेशोत्सव साजरा होणार आहे, तर सर्वजनिक गणेशोत्सवाच्या ठिकाणी धार्मिक कार्यक्रमांबोबरच सांस्कृतिक कार्यक्रमांचेही आयोजन करण्यात आले आहे. पोलिस प्रशासनेही कायदा व सुव्यवस्थेचा प्रश्न निर्माण होते. यामुळे भाविकांमध्ये उत्साहाचे वातावरण होते. दरम्यान श्री गणेश चतुर्थीच्या दिवशी सकाळ पासूनच पावसाने उघडीप दिल्याने भाविकांना दिलास मिळाला. तसेच श्री गणेश मूर्ती घरी आणताना होणारी तारंबळ टाळता आली. त्यामुळे भाविकांमध्ये उत्साहाचे वातावरण होते. पुढील ११ दिवस शहरासह जिल्हायाभरात गणेशोत्सवाचा उत्साह राहील. पाच हजारावर घरांमध्ये शाडू मातीच्या बाप्पाचे संवर्धनासाठी यंदाही अनेक नागरिकांकडून शाडू मातीच्या मूर्ती खरेदीला प्राधान्य दिले जात होते. शाडू मातीच्या अनेक आकर्षक मूर्ती बाजारपेठेत सहज उपलब्ध होत असल्याने यंदा गणेशोत्सवात शाडूच्या गणपती मूर्तीचाच अधिक बोलबाला असल्याचे चित्र दिसत होते. किंमत अंधिक असतांनाही सुपारे पाच हजारावर घरांमध्ये शाडू मातीच्या मूर्तीची स्थापना करण्यात आली. तसेच जिल्हातील २१ गावांमध्ये यंदा एक गाव एक गणपती उपक्रम गरबविण्यात आला. त्यात सर्वाधिक ५ गावे शिरपूर तालुक्यातील आहेत. तसेच नरडाणा, थाळनेर, निजामपूर परिसरातील प्रत्येकी तीन गावांचा समावेश आहे.

संकलन : दिपक वाघ

दैनिक

लक्ष्मी महाराष्ट्र

बुधवार, दि. २० सप्टेंबर २०२३

६

धुळ्यात गणरायाचे जळोषात स्वागत

सार्वजनिक मंडळांसह घरोघरी बाप्पा विराजमान

धुळे। विघ्नहर्ता गणपती बाप्पा मोरया, मंगलमुर्ती मोरया' च्या जयघोषात जिल्ह्यात ६०७ ठिकाणी सार्वजनिक तर घरोघरी गणेशमूर्तीची ढोलताशे, डफ आणि डिजेच्या गजरात मिरवणूक काढून मोठ्या जळोषात स्थापना करण्यात आली. तर धुळे शहरातील मानाचा खुनी गणपतीची पारंपरीक वाद्यात मिरवणूक काढण्यात आली. तसेच विधिवत पूजन करण्यात आले. गणेशोत्सवाला प्रारंभ झाल्याने सर्वत्र भक्तिमय वातावरण तयार झाले आहे. या आनंदोत्सवात लहान थोर दग झाल्याचे चित्र सर्वत्र पहायला मिळत आहे. गणेशोत्सवाची तयारी गेल्या महिन्याभरापासून सुरु होती. श्रावण महिन्याच्या शेवटच्या आठवड्यात तयारीने आणखीनच वेग घेतला. अखेर भाद्रपद शुद्ध चतुर्थीला म्हणजेच मंगळवारी गणरायाची भक्तिमय वातावरणात घराघरात स्थापना करण्यात आली. गणेश चतुर्थीच्या दिवशी होणारी तारांबळ टाळण्यासाठी काहींनी रविवारी तर सोमवारी जणांनी काल, सोमवारी श्री गणेश मूर्ती घरी आणून ठेवल्या होत्या. सकाळपासनच गणेशमूर्ती आणि पूजेच्या साहित्य खरेदीसाठी दिवसभर शहरातील बाजारपेठेत झुंबड उडाली होती. आग्रा रोड, फुलवाला चौक, साक्री रोड तसेच मंडळांच्या कार्यकृत्यांनी गणेशमूर्ती नेण्यासाठी ट्रॅक्टर, ट्रक, टेम्पो आदी वाहनांतून बाजारात आले होते. अनेक मंडळांनी साऊंड सिस्टीमसह आकर्षक सजावट करून मिरवणुका काढल्या. तृतीयपंथीयांनी देखील गणेशमूर्तीची वाजत-गाजत मिरवणूक काढली. श्री गणेश मुर्तीची स्थापना झाल्यानंतर विधिवत पूजन करण्यात आले.

संकलन : दिपक वाघ